

Importanța menținerii militarilor în termen pentru Republica Moldova

Autor
Artur Leșcu,
expert în domeniul militar

Obiectivul strategic fundamental al Forțelor Armate ale Republicii Moldova este să protejeze cetățenii și să asigure pacea durabilă. Republica Moldova este un stat pașnic, care nu are pretenții teritoriale și nu manifestă intenții agresive față de niciun alt actor internațional. Totuși, dorința de pace nu anulează obligația constituțională de a deține o capacitate defensivă credibilă.

În acest context, inițiativele recurente care solicită eliminarea serviciului militar obligatoriu vin în contradicție flagrantă cu obiectivele de securitate națională. Abordate adesea din perspective simpliste, de natură electorală și populistă, aceste propuneri riscă să proiecteze în spațiul public imaginea unei armate slabe sau ineficiente. În realitate, o asemenea măsură ar priva statul de nucleul capacității sale de apărare, generând vulnerabilități iremediabile într-un moment de maximă instabilitate regională.

Republica Moldova aplică în prezent un model mixt de organizare: o structură hibridă compusă din militari în termen (serviciul obligatoriu) și militari prin contract. Statul depune eforturi constante pentru a crește atractivitatea serviciului profesionist prin îmbunătățirea pachetului salarial și oferirea de beneficii sociale implicite. Cu toate acestea, eliminarea totală a recrutării în favoarea unei armate formate exclusiv din contractanți este nerealistă din punct de vedere logistic și financiar.

Datele structurale demonstrează că serviciul militar în termen reprezintă principala pepinieră de cadre a instituției de apărare. Aproximativ 75% dintre militarii actuali prin contract provin direct din rândul foștilor militari în termen. Serviciul militar obligatoriu funcționează ca un canal esențial de selecție și orientare profesională. Eliminarea sa ar bloca fluxul natural de recrutare, lăsând armata profesionistă fără o bază de selecție sustenabilă.

Experiența internațională și analizele strategice recente demonstrează că armatele strict profesionale se confruntă cu dificultăți majore în conflictele moderne, deoarece le lipsește efectivul numeric brut necesar pentru a face față unui război de uzură prelungit. Menținerea unei astfel de structuri implică costuri financiare astronomice, în timp ce dimensiunea sa redusă și gradul înalt de specializare lasă forțele armate cu o profunzime strategică extrem de limitată. Acest lucru face ca înlocuirea pierderilor umane sau suplimentarea rapidă a trupelor în timpul unor crize existențiale să devină o misiune aproape imposibilă.

Motivele fundamentale pentru care forțele militare strict profesionale se lovesc de aceste provocări sistemice includ:

- Povara financiară masivă: Întreținerea soldaților de carieră, angajați cu normă întreagă, este incredibil de costisitoare pentru bugetul unui stat. Autoritățile trebuie să suporte continuu costurile unor salarii competitive, ale instruirii avansate, asigurării locuințelor, asistenței medicale și ale beneficiilor pe termen lung pentru veterani.
- Problema raportului dintre combatanți și personalul de sprijin: pe măsură ce tehnologia militară avansează, întreținerea echipamentelor moderne necesită un suport logistic și administrativ gigantic. Numărul de personal de sprijin (partea logistică) necesar pentru a menține un singur soldat combatant (partea operativă) pe câmpul de luptă crește exponențial. Acest fenomen umflă bugetul apărării fără a spori, în realitate, numărul efectiv de luptători din prima linie.

- Lipsa capacității de mobilizare rapidă: o armată profesionistă este proiectată pentru desfășurare rapidă, însă ea pornește de la o bază numerică redusă. Dacă un conflict escaladează într-un război de mare intensitate, de o durată prelungită, aceste armate nu au capacitatea de a recruta sau de a mobiliza rapid populația civilă extinsă pentru a absorbi pierderile.

Argumentul că armata obligatorie este un concept învechit este infirmat de evoluțiile geopolitice recente din Europa. Realitatea arată tocmai invers. Credința utopică potrivit căreia conflictele moderne vor fi chirurgicale, rapide și purtate departe de cetățeni nu a trecut testul realității. Conflictele de azi de mare intensitate consumă resurse umane și logistice imense.

În fața agresiunii Federației Ruse în Ucraina și a multiplicării amenințărilor hibride – inclusiv incidentele repetate cu drone care încalcă spațiul aerian al Republicii Moldova – arhitectura de securitate de pe continent se reconfigurează rapid.

Asistăm la o inversare istorică a tendințelor:

- **Revenirea la conscripție:** State precum Lituania și Letonia au restabilit deja serviciul militar obligatoriu din cauza riscurilor stringente de securitate.
- **Dezbaterea pan-europeană:** State mari, cu tradiție militară profesională sau economii avansate (Germania, Polonia, România, Marea Britanie, Belgia, Franța, Italia), analizează intens în prezent reactivarea unor forme de pregătire militară obligatorie sau extinderea programelor pentru rezerviști.
- **Modelul statelor neutre:** Elveția, un stat aflat într-o regiune geografică mult mai sigură, profund prosper și neutru, nu a renunțat niciodată la serviciul militar obligatoriu (sistemul de miliție), considerându-l o garanție de neatins a suveranității sale.
- **Coreea de Sud:** Un lider tehnologic mondial care menține un sistem riguros de recrutare pentru că înțelege valoarea securității în fața unor vecini imprevizibili.

Pentru un stat mic, situat într-o zonă geografică vulnerabilă, ideea că securitatea poate fi delegată unui grup restrâns de militari contractuali este nerealistă.

O țară mică precum Republica Moldova nu își poate permite luxul de a nu avea o rezervă militară bine pregătită. Fără militarii în termen, care constituie baza rezervei și principala sursă de recrutare pentru contractanți, statul ar rămâne complet descoperit în fața unei crize majore.

Unul dintre cele mai solide principii de securitate este cel al descurajării: inamicii nu atacă pe cei puternici sau pe cei care demonstrează voință de rezistență, ci pe cei slabi, dezbrăcați și supuși.

O societate în care cetățenii dețin cunoștințe militare de bază transmite un mesaj clar de reziliență. Prin educarea patriotică și instruirea militară a cetățenilor, noi nu chemăm războiul, ci, din contra, îndepărtăm pericolul, demonstrând că prețul unui eventual atac ar fi mult prea mare pentru orice agresor.

Este esențial de subliniat că serviciul militar modern nu mai are nimic în comun cu poveștile de groază din trecut. Nici durata serviciului militar nu e un impediment. Chiar și câteva săptămâni de exerciții cu recruți, cu antrenamente periodice ulterioare ale rezerviștilor aduc o plusvaloare. Astăzi, armata poate și trebuie să fie un mediu interesant, captivant și plin de beneficii reale pentru tineri: instruire tactică modernă, pregătire fizică, discipline tehnologice și dezvoltarea spiritului de echipă și de leadership, bonusuri pentru carieră ulterioară în domenii civile și, cel mai important, aprecierea și respectul social.

Importanța serviciului militar obligatoriu și a unei rezerve extinse se reflectă și în afara scenariilor de război. În caz de calamități naturale, inundații, crize logistice sau situații de urgență, Armata Națională este prima instituție care intervine în sprijinul populației.

Intervențiile de amploare în cazul dezastrelor necesită o prezență masivă de personal pe teren pentru acțiuni de salvare, diguire sau aprovizionare. O forță restrânsă de militari prin contract ar fi numeric insuficientă pentru a acoperi simultan funcția de pază militară și cea de management al crizelor civile, lăsând comunitățile locale fără sprijin logistic vital în momente critice.

Efortul de apărare a țării nu aparține unei singure instituții, ci este un efort național, colectiv. Într-un mediu de securitate volatil, slăbirea forțelor armate prin măsuri populiste afectează direct interesul național și viitorul generațiilor următoare.

Puterea unui stat mic nu rezidă în bugete militare astronomice, ci în determinarea, instruirea și atașamentul cetățenilor săi față de valorile libertății și independenței. Menținerea și reformarea serviciului militar obligatoriu rămâne, în 2026, cea mai sigură ancoră de stabilitate și pace pentru Republica Moldova.

NATIONAL
ENDOWMENT
FOR
DEMOCRACY

SUPPORTING FREEDOM AROUND THE WORLD

Disclaimer

Analiza a fost realizată cu sprijinul financiar din partea Fundației Naționale pentru Democrație (NED). Conținutul acestui material este responsabilitatea exclusivă a Comunității WatchDog.MD și nu poate fi în niciun caz considerat că reflectă opiniile Fundației Naționale pentru Democrație (NED).